

**NOTA SOBRE LES CONSEQÜÈNCIES JURÍDIQUES D'UNA EVENTUAL
DESCONNEXIÓ DE DETERMINADES OFICINES DE FARMÀCIA DEL SIFARE I DE
L'INCOMPLIMENT DE LA DISPENSACIÓ DE MEDICAMENTS SENSE
L'APLICACIÓ DE LES APORTACIONS REDUÏDES PREVISTES
NORMATIVAMENT**

I.- Introducció.

S'emet la present nota a sol·licitud de la Federació d'Entitats Farmacèutiques de Catalunya (la "FEFAC"), essent les qüestions sotmeses a consulta l'anàlisi conseqüències jurídiques que podrien derivar-se per les oficines de farmàcia i pels seus farmacèutics titulars de les següents conductes:

- Una eventual desconexió del sistema informàtic de gestió anomenat SIFARE (amb la consegüent impossibilitat de dispensar medicaments receptats pels metges pertanyents al Sistema Nacional de Salut), ja fos aquesta desconexió efectuada de *motu proprio* pels titulars de les oficines de farmàcia o fos implementada pels Col·legis de Farmacèutics o el Consell de Col·legis.
- La dispensació de medicaments sense l'aplicació de l'aportació reduïda introduïda normativament respecte d'alguns medicaments pel tractament de malalties cròniques i per a beneficiaris de medicaments amb condicions econòmiques especialment desfavorides.

Per part d'alguns titulars d'oficines de farmàcia s'ha plantejat la possibilitat d'adoptar aquestes mesures com a reacció als impagaments pel Servei Català de la Salut (SCS) de les factures emeses per les oficines de farmàcia radicades a Catalunya per la prestació del servei de dispensació de medicaments i productes sanitaris.

II.- De l'estatut jurídic de les oficines de farmàcia i dels farmacèutics que en són titulars i de l'obligació de dispensació d'aquests de medicaments i productes sanitaris.

Per donar resposta a les qüestions consultades cal efectuar amb caràcter previ una breu referència a l'estatut jurídic tan de les oficines de farmàcia com dels farmacèutics que en són titulars i a l'obligació de dispensació d'aquests dels medicaments i productes sanitaris que els demandin tan els particulars com el Sistema Nacional de Salut.

L'article 84.6 de la Llei Estatal 29/2006, de 26 de Juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris, defineix les oficines de farmàcia com establiments sanitaris

privats d'interès públic (tal i como ho feia el seu antecedent normatiu, l'Article 1 de la Llei Estatal 16/1997, de 25 d'abril, de regulació de serveis de les oficines de farmàcia).

Així doncs, conflueixen en les oficines de farmàcia i en els seus titulars (que imperativament han de tenir la condició de farmacèutics titulars) una doble vessant: per una banda, una d'estrictament privada, en la que les oficines de farmàcia són concebudes com un establiment privat que desenvolupa una activitat empresarial el risc de la qual és assumit pel seu titular (com qualsevol altra negoci privat), i una de pública, atès que l'activitat que desenvolupen és qualificada com d'interès públic i que l'exerceixen en virtut d'una autorització atorgada per l'Administració competent (l'autonòmica) de forma reglada.

L'obligació de dispensació de medicaments i productes sanitaris que s'imposa normativament a les oficines de farmàcia deriva de "l'interès públic" que s'atribueix a la seva activitat, essent el que es pretén garantir l'abastiment a tota la població i al Sistema Nacional de Salut de medicaments i productes sanitaris.

Aquesta obligació de dispensació imposada *ex lege* a les oficines de farmàcia i als seus titulars es troba regulada a l'Article 84.3 de la Llei 29/2006, de 26 de Juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris, que literalment estableix:

*"Las oficinas de farmacia vienen obligadas a dispensar los medicamentos que se les demanden tanto por los particulares como por el Sistema Nacional de Salud **en las condiciones reglamentarias establecidas.**"*

D'aquesta Llei estatal de caràcter bàsic (és a dir, d'obligat compliment per la normativa autonòmica que la pugui desenvolupar), en resulta l'obligació de les oficines de farmàcia i dels seus titulars de dispensar els medicaments que entrin dins de la cobertura del Sistema Nacional de Salut, havent de dur-se a terme aquesta dispensació en les condicions (preu, marges de veaportacions particulars / administracions públiques, etcètera) que es fixin per norma reglamentària.

L'Article 101.2.b), apartat 15è, de la Llei 29/2006, de 26 de Juliol, tipifica l'incompliment de la referida obligació de dispensació imposada a les oficines de farmàcia com una falta administrativa greu en els següents termes:

"Constituirán faltas administrativas y serán sancionadas en los términos previstos en el artículo siguiente, las infracciones que a continuación se tipifican:

(...)

b).- Infracciones graves:

(...)

*15ª Negarse a dispensar medicamentos o productos sanitarios **sin causa justificada.**"*

Així mateix, l'esmentada Llei 29/2006 preveu al seu Article 102 les sancions que resultarien d'aplicació en cas d'incompliment de l'obligació de dispensació (de 30.001 a 60.000 Euros en el seu grau mínim, de 60.001 a 78.000 Euros, en el seu grau mitjà i de 78.001 a 90.000 Euros en el grau màxim).

Aquestes sancions s'haurien d'aplicar sempre respectant els principis de proporcionalitat entre la gravetat de la infracció i la sanció imposada, i de capacitat econòmica del sancionat.

De conformitat amb el Decret Català 147/2007, de 3 de Juliol, la competència per la imposició de les esmentades sancions correspondria al Servei Català de la Salut.

Respecte de la quantia de la sanció que es podria imposar al farmacèutic al territori de Catalunya, cal aclarir que si bé el referit Decret Català 147/2007, estableix expressament que el règim sancionador previst per la Llei Estatal 29/2006 resulta d'aplicació a Catalunya, la sanció prevista en aquesta norma Estatal podria entrar en col·lisió amb la sanció prevista per la mateixa infracció a la Llei Catalana 31/1991, que fixa les sancions per no dispensació de medicaments i productes sanitaris en una quantia d'entre 3.005,06 i 15.025,30 Euros.

En conseqüència, la forquilla de quanties de les sancions que es podrien imposar als farmacèutics incomplidors estaria entre els 3.005,06 i els 90.000 Euros.

III.- Sobre l'eventual qualificació de la desconexió del SIFARE com a vulneració de l'obligació de dispensació de les oficines de farmàcia.

Un cop analitzat l'estatut jurídic de les oficines de farmàcia com a entitats privades d'interès públic i de l'obligació de dispensació de les mateixes d'aquells medicaments i productes sanitaris coberts pel Sistema Nacional de Salut que els siguin sol·licitats pels particulars, estem en condicions de donar resposta a les qüestions sotmeses a consulta.

El SIFARE (acrònim de Sistema d'Informació Farmacèutica de Receita Electrònica), és una aplicació informàtica que permet la gestió de receptes electròniques des de les oficines de farmàcia, la tinença del qual és necessari per aquelles per poder dispensar medicaments i productes sanitaris coberts pel Sistema Nacional de Salut. El SIFARE està gestionat pel consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya.

La desconexió d'alguna o algunes oficines de farmàcia del SIFARE efectuada de *motu proprio* pels seus titulars comportaria una vulneració de l'obligació de dispensació de les oficines de farmàcia, en la mesura en que aquesta desconexió no els permetés dispensar els medicaments i productes sanitaris coberts pel Sistema Nacional de Salut i receptats per facultatius d'aquest, atès que aquesta no dispensació hauria estat causada per una causa imputable als titulars de les oficines de farmàcia provocada voluntàriament per aquests.

Si aquesta desconexió del SIFARE es dugués a terme no pels titulars de les oficines de farmàcia sinó pel Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya (entitat gestora del sistema),

les oficines de farmàcia continuarien obligades a dispensar els medicaments i productes sanitaris coberts pel Sistema Nacional de Salut que els hi fossin requerits, atès que encara tindrien a la seva disposició mitjans alternatius de dispensació (l'aplicació del CatSalut i/o l'expedició de recepta física – en paper – dels facultatius del Sistema Nacional de Salut) per seguir dispensant. Per tant, aquesta desconexió implementada pel Consell de Col·legis no podria considerar-se com a causa justificada als efectes d'eximir a les oficines de farmàcia de la seva obligació de dispensar.

IV.- Sobre l'eventual qualificació de la dispensació de medicaments subjectes com a vulneració de l'obligació de dispensació de les oficines de farmàcia.

L'Article 94 de la Llei 29/2006, de 26 de Juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris, estableix la facultat del Govern de l'Estat de regular normativament la participació dels pacients en el pagament dels medicaments i productes sanitaris coberts pel Sistema Nacional de Salut. Dins d'aquest marc de copagament, s'ha regulat pel Real Decret 823/2008, de 16 de maig, els medicaments i productes sanitaris subjectes al règim d'aportació reduïda.

L'eventual dispensació de medicaments i/o productes sanitaris subjectes a una aportació reduïda dels particulars que els demandin a les oficines de farmàcia sense subjectar-se a aquest règim bonificat (és a dir, exigint als particulars amb receptes del Sistema Nacional de Salut el cost íntegre del medicament), suposaria una vulneració de l'obligació de dispensació de les oficines de farmàcia que prenguessin tal mesura, atès que de conformitat amb l'Article 84.3 de la Llei 29/2006, de 26 de Juliol, la dispensació de productes sanitaris s'ha de dur a terme en les condicions reglamentàriament establertes, entre les que es troben les disposicions normatives reguladores de les aportacions reduïdes i demés règims bonificats per la dispensació de medicaments.

V.- Conclusions.

De tot l'anterior se n'extreuen les següents conclusions:

- Les oficines de farmàcia es conceben *ex lege* com a entitats privades d'interès públic que duen a terme la seva activitat en virtut d'una autorització administrativa atorgada per l'Administració Autònoma.
- Les oficines de farmàcia tenen l'obligació de dispensar els medicaments i productes sanitaris demandats pels particulars i pel Sistema Nacional de Salut, en els termes establerts reglamentàriament.
- L'eventual desconexió del SIFARE per part d'oficines de farmàcia constituiria una vulneració de l'obligació legal de dispensació de les oficines de farmàcia, en la mesura

en que aquesta desconexió suposés una cessació voluntària de la dispensació, no podent-se adduir que la mateixa s'efectués "per causa justificada", essent sancionable com una infracció greu.

- En el cas que la desconexió del SIFARE es dugués a terme pel Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, les oficines de farmàcia continuarien obligades a dispensar pels mitjans alternatius establerts a tal efecte (aplicació del CatSalut, recepta física), pel que aquesta desconexió no podria ser considerada com a causa justificada a efectes de l'exempció de l'obligació de dispensar.
- L'eventual dispensació de medicaments i productes sanitaris coberts pel Sistema Nacional de Salut sense respectar la normativa relativa a les aportacions reduïdes constituïria una vulneració de l'obligació legal de dispensació de les oficines de farmàcia, atès que aquestes han de dur a terme la dispensació de medicaments i productes sanitaris en les condicions normativament establertes, comprenent aquestes el règim d'aportacions reduïdes per determinats medicaments i productes sanitaris.
- El Servei Català de la Salut podria imposar una sanció d'entre 3.005,06 i 90.000 Euros a les oficines de farmàcia incomplidores de l'obligació de dispensació.

L'exposada en aquest document constitueix la nostra opinió professional sobre les qüestions sotmeses a consulta, que sotmetem a la doctrina i al criteri dels Tribunals de Justícia.

Barcelona, a 7 de Novembre de 2013.